

Svenska ILO-kommittén

a.ilo-kommitten@regeringskansliet.se

ILO:s rapport Realizing Decent Work in the Platform economy

Försäkringskassan bedömer att de avsnitt i det frågeformulär som hör till rapporten som mer direkt berör vår verksamhet är frågorna 21 om arbetsskada och 50-53 om social trygghet. Vi bedömer vidare att frågan om vilket socialt skydd som ska säkerställas för de som definieras som plattformsarbetare och vilka internationella åtagande som ska göras kring detta är en i huvudsak politisk fråga. Försäkringskassan fokuserar därför sitt yttrande på att lyfta nedanstående omständigheter kopplat till nämnda frågor.

Generellt sett gäller att det saknas särskilda regler för den aktuella gruppen inom den svenska socialförsäkringen. Det finns inget som direkt utesluter gruppen men däremot kan t.ex. anställningsform och det sätt som arbetet organiseras på göra att gruppen kan ha svårt att uppfylla olika kvalificeringskrav m.m. De regler i socialförsäkringsbalken som särskilt kan påverka om de som definieras som plattformsarbetare faktiskt kan ta del av olika socialförsäkringsförmåner är bl.a. reglerna om försäkringstillhörighet, om vem som är försäkrad för arbetsbaserade förmåner och om sjukpenninggrundande inkomst.

Regler om vem som är försäkrad

Av socialförsäkringsbalken framgår att den som förvärvsarbetar i verksamhet här i Sverige är försäkrad för, dvs omfattas av, de arbetsbaserade förmånerna. Det finns särskilda regler för bl.a. utsända personer, sjömän och diplomater men det saknas uttryckliga bestämmelser om vad som gäller för t.ex. plattformsarbetare som själva väljer att antingen komma till eller lämna Sverige för att utföra arbete eller som på annat sätt arbetar gränsöverskridande.

Sjukpenninggrundande inkomst

Den sjukpenninggrundande inkomsten ligger till grund för beräkning av arbetsbaserade förmåner som t.ex. sjukpenning och smittbärarersättning. Den har även betydelse för beräkning av livränta vid arbetsskada och för förmåner enligt bland annat sjuklönelagen och förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspiktiga. Ett villkor för att kunna få en fastställd sjukpenninggrundande inkomst är man uppfyller ett varaktighetskrav om sex månader. För tillsvidareanställda är det normalt sett inga problem att uppfylla varaktighetskravet. Nya anställningsformer, såsom t.ex. digitala plattformsarbetare, har inte nödvändigtvis ett arbetsmönster som ger inkomster i sex månader i följd. De som har sådana arbeten riskerar då att av det skälet stå utan försäkringskydd vid exempelvis sjukdom samt att inte heller få tillgång till de övriga förmåner som den sjukpenninggrundande inkomsten ligger till grund för.

Möjliga konsekvenser

Om det ska säkerställas att de som definieras som plattformsarbetare de facto ska ha samma skydd som arbetstagare i allmänhet skulle ovan nämnda regler behöva ses över. Det skulle potentiellt kunna få stora ekonomiska konsekvenser för det svenska socialförsäkringssystemet. Detta bör rimligen beaktas när ställning tas till vilka närmare åtaganden som bör göras och vilka krav som bör ställas när det gäller finansiering etc.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Marie Axelsson i närvaro av rättslig expert Cecilia Landolf Hjort, den senare som föredragande.

Marie Axelsson

Cecilia Landolf Hjort